

OLKIEN KÄYTTÖ KATTEENA MANSIKKAVILJELMILLÄ

Ilkka Voutilainen, Marjaosaamiskeskus

Marjojen puhtaus on tärkeä mansikoiden laatutekijä. Hiekkaiset ja multaiset marjat eivät ole kelvollista myyntitavaraa, ja kypsien marjojen peseminen on kaiken lisäksi kiellettyä koska se alentaa marjojen laatua. Marjojen puhtaus on viljelijän vastuulla ja siitä on huolehdittava ennakoivilla toimenpiteillä.

Suojaukseen soveltuvat parhaiten katteet, jotka eivät ime kosteutta itseensä, kuivuvat nopeasti sateen jälkeen, omaavat riittävän karkan rakenteen, eivät tartu marjojen pintaan ja ovat helposti levitettävissä mansikkapelloille. Vaihtoehtona katteille nämä vaatimukset täyttää parhaiten silputtu, puhdas olki. Kutterilastu sekä puru ovat huonoja suoja-aineita, koska puupöly, lastut ja puru tarttuvat helposti marjojen pintaan ja näin alentavat laatua.

Olkien sekä muiden orgaanisten katteiden käyttö Suomessa ja muualla

Olkien käyttö sadonsuojaamiseksi on melko yleistä esimerkiksi Ruotsissa, Puolassa ja muissakin Keski-Euroopan maissa. Puolassa käytetään yleisesti olkea talvisuojaukseen kasvustojen päällä, koska monet lajikkeet ovat arkoja talven pakkasille. Tällöin olkea levitetään 10 -15 cm kerros ja levitys suoritetaan käsin metritaksalla.

Mansikoiden suojaaminen on tullut Suomessakin ajankohtaiseksi frigo- ja satotaimien käytön lisääntymisen myötä. Nykyiset uudet lajikkeet ovat osittain herkkiä pakkasvooituksille. Myös viljelyssä, joka tapahtuu ilman muovin käyttöä, olkikate on suosittelavaa. Vaikka rivivälit pidetään puhtaina kemiallisesti, olkia kannattaa käyttää suojaamaan kypsyviä mansikoita:

- Oljetuilla mailla hallavioitukset voivat olla hieman suuremmat kuin jos rivivälit pidetään paljaina, koska maan kosteus ei pääse vapaasti haihtumaan.
- Olki on monessa mielessä hyvin sopiva suoja-aine. Sitä on vielä kohtalaisesti saatavana.
- Olkia hankittaessa kannattaa varmistaa, että viljakasvustoissa on tehty asianmukainen rikkakasvientorjunta, jotta mansikkalohkoille ei tule uusia rikkakasvien siemeniä.
- Oljet kuivuvat kastumisen jälkeen nopeasti, jolloin homeet ja sienet eivät pääse pesiytymään mansikoihin. Olki levitetään kukinnan loppupuolella, ensimmäisten marjojen punertuessa.
- Olkien levitys on helppo tehdä koneellisesti.
- Olki on tehokas eriste, joten maa lämpenee hitaammin ja vähemmän kuin paljas maa, joten sadonajoitusta tapahtuu samalla.
- Koska olki sitoo lahotessaan maassa olevaa typpeä, on muokkausten yhteydessä syytä levittää kalkkisalpietaria n. 150-200 kg / ha.

Rikkaruohojentorjunta riviväleissä

Ennen olkien levitystä rikkakasvit ja rönsyt tulee torjua joko kemiallisesti tai mekaanisesti.

Perustettaessa mansikkaviljelmää voidaan käyttää biohajoavaa kalvoa ensimmäisenä vuonna rikkakasvien torjunnassa. Suomessa on kehitetty maissitärkkelyksestä kalvo, joka soveltuu myös luomutuotantoon.

Kemiallisessa torjunnassa siemenrikkakasveihin voidaan keväällä käyttää Galleryä (isoksabeeni 500 g / l). Ruiskutus Galleryllä pitää tehdä ennen kuin rikkakasvit tulevat taimivaiheeseen. Valmiste tehoaa hyvin moniin rikkakasveihin, mutta ei kuitenkaan heinämaisiin ja monivuotisiin rikkakasveihin. Maan tulee olla ruiskutettaessa kostea, mutta ei jäänen tai lumenen, eikä maan pinnalla saa olla lumen sulamisvesiä. Valmistetta ei saa käyttää juuri ennen viljelykasvin kylvöä tai istutusta.

Uutena valmisteena on tullut markkinoille Select (kletodiimi 240 g / l), joka käy viljelyksillä kylänurmikan ja muiden monivuotisten rikkakasvien torjuntaan. Käyttöaika on keväällä kun rikkaheinässä on 3-5 kasvulehteä tai sadonkorjuun jälkeen. Käyttömäärä on 0,3 - 0,4 l / ha + Renol-kiinnite. HUOM! Select ei ole teholtaan riittävä juolavehnan torjunnassa.

Muista valmisteista, joita voidaan käyttää siemenrikkakasvien torjunnassa, on mainittava Goltix 700 SC (metamitroni 700 g / l), jolla ruiskutukset tehdään vastaistutetuille mansikoille taimien juurruttua ja rikkakasvien ollessa sirkkalehtiasteella. Toinen Goltixin käyttöaika on, kun viljelykset tuottavat satoa. Ruiskutus pitää tehdä aikaisin keväällä, kun talvehtineiden rikkakasvien kasvu ei ole kunnolla lähtenyt käyntiin ja keväällä taimettuneet rikkakasvit ovat sirkkalehtiasteella.

Toinen valmiste, jota voi käyttää samaan aikaan tai seoksena Goltixin kanssa on Betanal SC (fenfedifaami 160 g / l). Seoksella saavutetaan laajempi teho eri rikkakasveihin.

Rönsyjen ja rikkakasvien torjunta käy valmisteella Basta (glufosinaatti-ammonium 200 g / l), joka on laajatehoinen, valikoimaton, lehtivaikutteinen valmiste. Käyttömäärä on Bastalla 4-5 l / ha (riviväli-ha). Ruiskutusaika kukinnan alkuvaiheeseen mennessä (n. 5 % kukassa) . Rikkakasvit voidaan torjua Bastalla myös sadonkorjuun jälkeen, elokuun puoliväliin mennessä (riviväli-ha, rivi suojaten) 4-5 l / ha. Vettä käytetään molemmissa ruiskutuksissa 400 l / ha. Ihanteellinen Bastan ruiskutussää on lämmin poutapäivä (+20- +23 C°), ilman kosteusprosentin ollessa 80-90. Ruiskutuksen voi suorittaa jo n. 10 C°:ssa, mutta ei heti pakkasyön jälkeen. Ruiskutuksen jälkeen tulee olla sateetonta n. 6 h.

Toinen kosketusvaikutteinen aine, jolla ruiskutus voidaan tehdä, on Reglone (dikvatti 200 g / l). Valmiste ”polttaa” kaiken vihreän kasvillisuuden. Se ei kulkeudu kasvissa, joten se ei vaikuta juureen. Reglonen vaikutus on nopea. Sateenkestävä Reglone on 5 - 10 minuuttia ruiskutuksesta. Käyttömäärä on 3-4 l / ha. Ruiskutteen joukossa kannattaa käyttää kiinnitettä. Bastan ja Reglonen ruiskutuksissa on syytä käyttää myös alhaista painetta, suojasuppiloa tai suojalevyjä sekä viuhkasuuttimia ruiskutusnesteen kulkeutumisen estämiseksi.

Juolavehnää voidaan mansikkaviljelyksiltä torjua Agililla (propakvitsafoppi 100 g / l), Targa Superilla(kvitsalofoppi-P-etyyli 50 g / l) tai Fusiladella (fluatsifoppi-P-bytyyli 125 g / l). Näillä aineilla ruiskutus tapahtuu ennen kukintaa tai sadonkorjuun jälkeen.

Mekaanisessa rikkakasvien torjunnassa käytetään siimaleikkuria tai työnnettävää ruohonleikkuria. Suuremmille aloille kannattaa käyttää traktorin etunostolaitteeseen liitettävää rivivälileikkuria, jolla voidaan niittää esimerkiksi kaski riviväli kerrallaan. Rivivälien niitto mekaanisesti tai käsin kitkentä ovat ainoat mahdollisuudet torjua rikkakasvit luomuviljelyssä.

Koneellinen olkien levitys

Olkien levitys voi tapahtua käsityönä tai koneellisesti. Käsityö on hidasta ja kallista, joten levitystyö kannattaa koneellistaa. Saatavana on useita oljen levitykseen sopivia laitteita, vaikka varsinaisesti mansikkaviljelyksiä varten tehtyjä koneita ei ole saatavana. Myynnissä on esimerkiksi levitystä varten soveltuvia paalisilppureita, joita käytetään rehun tai kuivikkeen levitykseen karjasuojissa.

Agri-Markettien myynnistä löytyy Sami-Rivakka-paalisilppuri ja Agronic-paalisilppurit. Agronikin malleista löytyy nostolaite ja hinattavat mallit sekä kevyt- että järeäversio.

Keskon markkinoinnissa on Elho-paalisilppuri Rotor Cutter, joka on saatavana kahtena eri kokoluokkana. Silppurit eivät käy aivan suoraan mansikkaviljelmille, mutta sopivilla muutoksilla ne ovat käyttökelpoisia olkikatteen levitykseen.

Olkien levitys voidaan tehdä myös karjanlannanlevitys-peräkärriä käyttäen. Mansikkarivien kohdalle kiinnitetään peräkärriin suojaimet, jotka ohjaavat